

Příběh proroka a flétnisty jako prostor pro zastavení

www.mestohudby.cz, 17. říjen 2019, autor [Milan Tesař](#)

Prorok větru je multižánrový projekt flétnistky Martiny Komínkové. Vytvořila ho v Itálii a po italské premiéře se s ním poprvé představí ve svém domovském Brně. Česká premiéra proběhne v brněnském Divadle na Orlí v neděli 3. listopadu. Večerní představení od 19.00 je vyprodané, ale stále je možné zakoupit lístky na odpolední představení ve 14.00.

Martino, tvůj projekt *Prorok větru* vychází ze stejnojmenné knihy Stefana Biavaschiho. Vzpomeň si na okamžik, kdy sis uvědomila, že bys měla chuť převést to, čím tě kniha oslovila, do představení?

Nápad převést knihu do představení jsem měla hned od první chvíle, co se mi dostala do ruky. Na vhodný okamžik k realizaci tohoto snu jsem si ale trpělivě počkala, bylo to více než dvanáct let. Čím mě kniha oslovila, není těžké uhodnout. Jedná se o příběh flétnisty Nátana, ke kterému promlouvá vítr o různých životních tématech, což je pro mne velmi zajímavé, lákavé a osobní.

„Dlouho jsem se na to vnitřně připravovala,“ říkáš v rozhovoru s mou kolegyní s Radkou Rozkovicovou pro Radio Proglas. Co tedy taková „vnitřní příprava“ obnášela? Byla pro tebe třeba důležitá i postava proroka Nátana ve starozákonním kontextu?

Jako zdroj jsem brala pouze knihu Stefana Biavaschiho. Těsně před tím, než jsem se pustila do samotné práce, jsem asi půl roku přemýšlela o formě zpracování, o typu hudby, o samotné instrumentaci. Nechtěla jsem běžné představení, ale mým přáním bylo vytvořit dílo, které zprostředkuje těm, kdo je zhlédnou, prostor pro zastavení, k osobní reflexi nad tématy. Poslouchala jsem různé hudebníky a rozhovory s nimi a inspirovali mě například Rachel Claudio nebo čínský skladatel Tan Dun. Nejtěžší bylo překonat vlastní pochyby o tom, zda něco takového mohu dokázat, neměla jsem nejmenší zkušenost podobného druhu.

S nápadem jsi oslovila přímo autora knihy. Jak proběhla první komunikace s ním?

Moderní možnosti komunikace jsou skvělé, bylo snadné najít kontakt na Facebooku. Tato první komunikace proběhla v roce 2016. Autorovi jsem poslala dotaz, zda by souhlasil se zpracováním knihy na představení. Jeho reakce byla víc než nadšená, napsal mi, že sám měl stejný nápad, ale doposud v Itálii nenašel flétnistu, který by to chtěl zrealizovat.

Jak potom proběhlo první osobní setkání?

Osobně jsme se poprvé setkali až v den italské premiéry, kdy vážil celkem dalekou cestu z Milána až do Loppiana u Florencie. Byla jsem lehce napjatá, protože jsem s ním moc věcí nekonzultovala. Texty jsem například vybrala sama, ale italská režisérka Emma Pantano mi potvrdila, že jsou dostatečně provázané. Slova Stefana Biavaschiho po představení byla až obdivná, zmínil například, že jsem vybrala témata obtížnější na zpracování.

Představení jsi připravovala v Itálii, protože jste tam rok s celou rodinou žili. Mělo to nějaké výhody oproti třeba českému prostředí?

Určitě, hned několik. Zprvce to bylo vystoupení ze zaběhaných kolejí a rolí. Po dvaceti letech, co intenzivně vyučuji na flétnu, to byl první rok, kdy jsem vůbec neučila. Tím pádem jsem měla prostor pro nové věci, jako je tvorba. Taky jsem si hlouběji uvědomila, co jsem už déle pozorovala, a to, že mě stále častěji baví improvizovat a ne pouze interpretovat přesně zapsané skladby. Tedy spíše než jako flétnistka se cítím jako umělec s potřebou sebevyjádření.

Představení se skládá z hudby, textu a videoprojekce. Přitom video ukazuje momenty z našeho současného světa. Jaká je tedy přesně souvislost této obrazové složky s textem a tvou hudbou?

Souvislost je velmi úzká, protože tvůrkyně Marta Carino vycházela nejen z vybraných textů, ale také už měla k dispozici i hudbu. Projekce tedy znázorňuje to, o čem text vypráví, ale do zpracování vložila autorka svůj umělecký pohled. Například v části, v níž se mluví o smrti, použila téma hrozeb ničení země. Vše jsme spolu probírali a musím přiznat, že to byla jedna z nejtěžších částí. Přece jen pro mne nebylo vždy snadné vyjádřit v italštině mé vnitřní pohledy. Ráda bych ale zmínila reakci mého přítele Lau Kwok Hunga, umělce z Loppiana, který vnímal, že všechny složky spolu navzájem komunikují jako dialog.

Během představení vystupuješ na pódiu sama a používáš přitom, jak sama říkáš, „celou řadu fléten“. Jakou roli tyto jednotlivé nástroje hrají?

Používám hlavně zobcové flétny, nejvíce tenorovou a také sopránovou a altovou. Zajímavostí je jihoamerická flétna quena, tu jsem získala v Itálii od kamaráda, který mi ji na mé přání zakoupil v Argentině a přivezl. Nejprve jsem z ní nedostala ani tón, ale nakonec se z ní stala ústřední flétna, na kterou hrají všechny zvuky větru a motiv Proroka. Díky tomu, že

má quena oba konce otevřené, poskytuje zajímavé zvukové možnosti, které jsou za použití efektu delay pro posluchače opravdu nečekané. Dále používám zvonkohru Koshi, která má nádherný terapeutický zvuk, dešťovou hůl a taky zpívám. Objeví se i záznam zvuku moře.

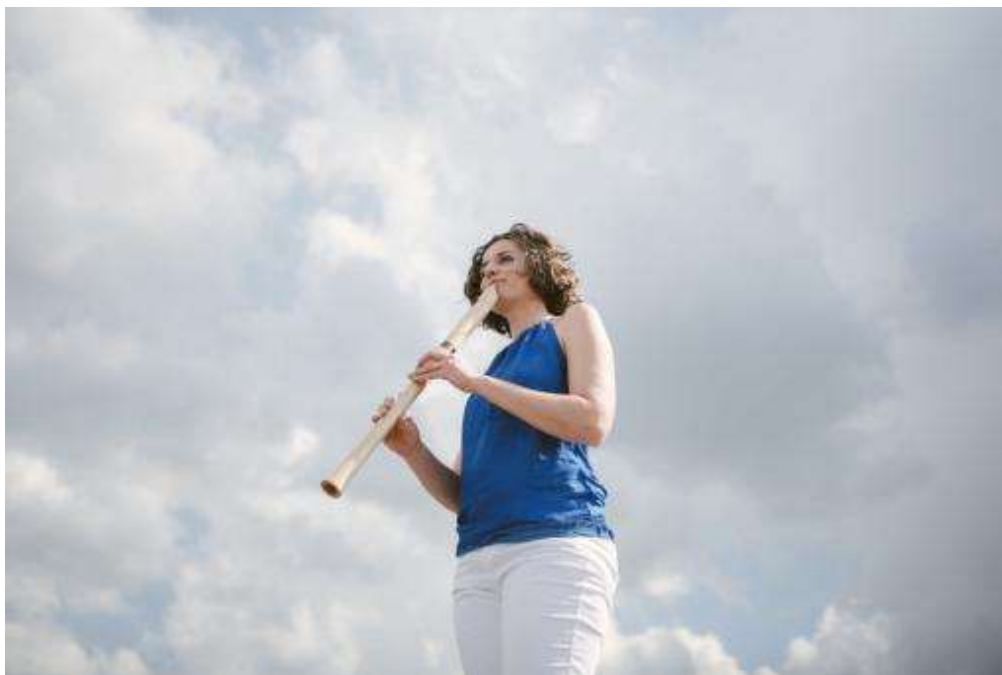
Flétna je melodický nástroj, akordy na ni nezahraješ. Vnímáš to jako určitý handicap, nebo je to i svým způsobem výhoda, z které se dá těžit?

Zpočátku jsem to opravdu vnímala jako handicap a lámala si hlavu, jak hudbu postavit, aby byla harmonicky plná. Pak se ale ukázalo, že to není třeba. Používám efekty delay, které zvuk znásobí a vyplní. V jednom případě si

naživo nahrávám podklad na looper. Také do flétny zpívám, a mám tak hned dvojhlas. S výslednou verzí jsem spokojená, protože vnímám Proroka jako prostého flétnistu, jehož jednoduché melodie jsou vlastně velmi silné a působivé. Výhoda flétny je také v tom, že je při hře na ni velmi jasně slyšet každá prožívaná emoce, nic neschováte.

Na projekt se podařilo vybrat finance přes kampaň na webu HitHit. Dostávala jsi během kampaně nějaké zajímavé reakce od přátel nebo od lidí, kteří se o projektu dozvěděli až právě díky kampani?

Dostali jsme množství pozitivních reakcí. Lidé psali, že knihu mají doma a že se k ní díky projektu zase vrátili a začali. Nejzajímavější byla reakce kamaráda hudebníka, který nám napsal, že jej kniha provázela, když cestoval a hrál po Evropě, a silně cítil provázanost s příběhem.

V Itálii jste onen rok žili v komunitě rodin z celého světa. Víš, že váš program byl hodně duchovní, ale inspiroval tě společný dlouhodobý pobyt s rodinami z jiných částí světa i umělecky?

Já bych řekla, že pro mě převažovala právě ta stránka soužití s lidmi z celého světa. Nebyly to jen rodiny, ale také mladí lidé, těch skupin tam bylo hodně. Ano, inspiroval mě, protože stabilně v Loppianu žije a tvoří mnoho umělců, a to jak hudebníků, tak i výtvarníků. Našla jsem tam celý tým, který mi pomohl představení zrealizovat.

Po červnové premiéře v Itálii je před tebou česká premiéra v Brně, respektive dvě představení v jeden den. Co bude s projektem dál? Kdy a kde se budou konat další představení?

Představení odehrají také v Kroměříži a dále 31. ledna v Salesiánském divadle v Praze. Rozjednáno je účinkování v rámci festivalů anebo třeba Noci kostelů. Pokud má někdo k dispozici vhodný prostor a příležitost, rádi přijedeme. Protože je kniha přeložena do většiny evropských jazyků, dovedu si představit další verzi například v němčině. Toto představení je pro mě dlouhodobým projektem. Když jsem vytvořila hudbu, jasně jsem vnímala, že to je to, co mi opravdu dává smysl, co chci lidem přinášet. Prorok říká, že když budeš lidem hrát, můžeš jim dát život a v přeneseném smyslu třeba novou naději.

Počítáš i se zaznamenáním představení, ať ve formě videa, nebo třeba jeho audio složky na CD?

Co není, může být. Kromě tebe, Milane, už se mě na to ptali i další lidé. Momentálně tíhnu spíše k audio záznamu. Vše je otázka času a peněz. Sponzory hledám v podstatě stále, protože abych mohla snižovat náklady na pronájem techniky, je třeba postupně pořídít alespoň část techniky vlastní. Kniha *Prorok větru* je v češtině už bohužel vyprodaná a rádi bychom napomohli, aby znovu vyšla a zájemci si ji mohli přečíst.

Ve Francii existuje trio Nebula Machina ve složení kontrabasový klarinet, kontrabas a trubka, které své album *Vento nebbie torrenti* pojalo také jako ukázkou různých zvuků větru. Je to tedy příbuzné téma. Dokážeš si představit, že bys k flétnám do tohoto projektu přizvala nějaký jiný nástroj?

To zní moc zajímavě, díky za skvělý tip pod stromeček. Jinak ze začátku jsem o nějaké spolupráci přemýšlela, protože ji mám velmi ráda, ráda se nechám inspirovat zajímavými hudebníky. A v podstatě je jedno, o jaký nástroj jde. Nakonec si ale hodně užívám, že jsem na pódiu sama za sebe, protože příběh Proroka silně vypovídá o mém vlastním životě a umělecké cestě. Možná by se mi v představení líbilo ještě více přírodních zvuků, ať autenticky nahraných, nebo za využití netradičních nástrojů.